

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori: 2657 E. Lawrence av.
Office of publication: 2657 E. Lawrence av.
Telephone: Lawrence 4635.

LETO—YEAR XII. Cena lista je \$4.00. Entered as second-class matter January 25, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., torek, 25. marca (March 25) 1919. Subscription \$4.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 71.
Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

OGRSKA SE JE ZDRUŽILA Z RUSIJO IN PROGLASILA DIKTATURO PROLETARIJATA.

Ententa pošlje srbske divizije na Ogrsko. Ogrski so apelirali na Rusijo za pomoč in ruska armada je že v Galiciji. Apel madžarskih boljševikov na Jugoslovane in Nemce. Masaryk resigniral?

Kodanj, 24. marca. — Masaryk, predsednik čehoslovaške republike, je odstopil. Čehoslovakijska je poslala močno armado proti Ogrski.

Berlin, 24. marca. — Komunisti na Dunaju so vzporedno večerjale velike demonstracije iz simpatije do sovjetske Ogrske; demonstracije so imele protiententni značaj, toda nemirov ni bilo.

Amsterdam, 24. marca. — Nemška vlada je izpustila Karla Radeka, zastopnika ruske boljševiške vlade, ki je bil zaprt v Berlinu od zadnjega meseca. Predsednik Ebert je izjavil večerj, da Nemčija ne bo podpisala mirovne pogodbe, ako bi imela izgubiti pristanišče Danzing.

London, 24. marca. — Iz Curiha poročajo, da je boljševiška armada 70.000 mož prekorčila Dunajsko južno od Lvova in se bliža ogrski meji. Armada sestoji iz bivših ogrskih in bolgarskih vojnih vojakov v Rusiji, katere so boljševiki organizirali in oborožili.

London, 24. marca. — Iz Egipta javljajo, da je Kairo odrezen vsled novih napadov na komunikacijske črte v okolju tega mesta. Protiangarske demonstracije v Kairu so se ponovile. Med Aleksandrijo in Suezom je ustanovljena eroplanska zveza. Beduini so napadli angleške čete blizu Fauma, toda bili so odbiti.

Kodanj, 24. marca. — Poroča se, da ruske rdeče čete korakajo na Ogrsko. Po vsej republiki je razglašeno vojno stanje.

Pariz, 24. marca. — Vrhovni zvezniški vojni svet je danes zboroval in zaključil, da se takoj podvzamejo drastični koraki proti boljševiškim revolucionarjem na Ogrskem. V Bukarešti sta dve francoski diviziji in v Belgradu je na razpolago več srbskih divizij za operacije proti Ogrski.

Lenin čestita Ogrski. Kodanj, 24. marca. — Iz Budapešte javljajo, da so bivši ogrski vojniki v Rusiji, katere so boljševiki besene in mesece večali v svoji revolucionarni šoli, največ pripomogli do sedanjega preobrata na Ogrskem in oni tudi tvorijo jedro ogrske rdeče armade.

Nova ogrska vlada je v soboto poslala depešo v Moskvi, v kateri je sporočila, da je ogrski proletarijat osvojil vladno in uvedel proletarsko diktaturo; obenem Ogrski pozdravljajo Lenina kot "voditelja mednarodnega proletarijata". Lenin je takoj odgovoril, da je nota ogrske vlade izročil sovjetskemu kongresu v Moskvi, ki je stvar vzel na znanje z velikim veseljem. Dalje je Lenin sporočil, da bo Moskva v stalin zvezi po brezličnem brzojavu z Budapešto in končno izreka novi proletarski vladi komunistični pozdrav.

London, 24. marca. — "Exchange Telegraph" ima poročilo z Dunaja, da se je ukrajinska vlada v Galiciji pričela pogajati z ruski boljševiki za mir.

Berlin, 24. marca. — Veliki tiskovni listi so danes pobli novic o boljševiškem gibanju na Ogrskem. "Berliner Zeitung" kot glavna dogodke s smešno opombijo, da če se Ogrska hoče iznebiti dolgov in odškodnine, ki jo ima plačevati ententi in za to se je vrzla Rusiji v naročje. Opomba

STAVKA V ANGLIJI JE PRICELA.

London, 24. marca. — 20.000 rudarjev v okoliščini Cardiffa je danes zahtevalo. Stavka je protest proti vladni premogovni komisiji, ki je prezrla vse važnejše zahteve rudarjev.

PRVI AMER. VOJAKI PRIŠLI IZ RUSIJE.

Pritožujejo se zoper Angleže; večbali so Ruse, ki so se uprli in potem so jih postrelili.

BOLJSEVIKI SE NAJVEČ BOJUJEJO Z LETAKI.

New York, N. Y. — V soboto se je izkazalo iz pomožne križarke "Louisville" prvih sedemnajst ameriških vojakov, ki so se vrnili iz severne Rusije. Ranjeni so, toda njihove rane so v večini zmazane uspešno, zmrznjene noge in prezebljost do kosti.

Eden teh ranjenec, Ensign C. S. Bishop iz Chicaga, je izpovedal sledeče: "Naši možje v Rusiji, ki so večinoma iz Michigana in Wisconsin, so vsi neumni, da bi šli domov. Spali smo v smrekovih brlogih v štiri čevlje debelem snegu in naša hrana je bila večidel osoljena govedina. Kakih sto Americanov je v bolnišnici v Arhangelsku samo radi ozeblin, ko so morali gaziti sneg v zmrznem morju do pasu. Boljševiki so vedno bolj močnejši; imajo dovolj denarja, streliva in strojne. Navado imajo, da rajši mečajo med nas — kadar je le prilika — letake z revolucionarno vsebino, kakor pa da bi streljali na nas. Jaz sem bil med prvimi ameriški četami, ki so prišle v Arhangelsk v maju 1918."

Dalje je povedal Bishop, da so ameriški častniki večbali ruske prostovoljce, kateri so se pa kmalu uprli in nato je bilo petnajst ustreljenih. Drugi ranjenec so izpovedali, da Angleži, ki imajo vrhovno poveljstvo na arhangelski fronti, postopajo zelo slabo z Američani; pošiljajo jih v najslabše postojanke in jim nalagajo največ dolžnosti.

KEDAJ PRICNE IZREDNO ZASEDANJE KONGRESA?

Washington, D. C. — V političnih krogih se zopet sučejo govornice okoli vprašanja, kedar prične izredno zasedanje šest in šestdesetega kongresa. Nekateri političarji pravijo, da v maju, drugi trdijo, da 12. maja, seveda nekaj zanesljivega pa ne ve nihče povedati. Njih prerokovanje se nanaša na vesti, da se predsednik Wilson vrne preje domov, kot so pričakovali, in nekateri govore, da bo v Washingtonu okoli prvega maja.

Republikanske senatorje in kongresnike, ki so nasprotniki lige narodov, skrb, kaj stori predsednik po povratku v Združene države. Ali takoj skliče izredno zasedanje kongresa, ali bo govoril pred otvoritvijo izrednega zasedanja na raznih shodih in razlagal ligo narodov.

Poročila iz Pariza o ligi narodov in mirovni pogodbi so si nasprotujoča, kar povečuje le skrb republikanskih političarjev, ker ne vedo, katere vesti so resnične.

ZGANJE V PRTLJAGI.

Charleston, W. Va. — Maršal William Osborne je konfisciral z železniški postaji Nitro kovčeg z žganjem. Prejel je obvestilo, da bo žganje poslano v kovčegu, ki bo oddan kot potniška prtljaga. Aretiran ni bil nihče, ker je bil posestnik kovčega tako pаметen, da ni pričel pouč, ko je slutil nevarnost.

"50 LET JEČE ZA ŽIVILSKO ŠPEKULANTE!"

Tako zahteva delavska stranka v Chicagu; vprašanje kandidatstva starih strank.

PLINSKA TROJICA.

Chicago, Ill. — Špekulantje z živili se bodo morali sprijazniti z resnico, da pojdejo za petdeset let v ječo, če bo sprejeta v ilinojski legislaturi postava, ki jo pripravljajo odborniki neodvisne delavske stranke, da jo predlože ilinojski legislaturi. Predloga je namenjena direktno proti igralcem z živili in cena živlom bo padla, kakor hitro bo sprejeta.

Delavska stranka, naznanjajoč svoj načrt o predloženi predlogi, je pozvala plinsko trojico — Thompsona, Hoyna in Sweetzerja, da izjavijo, kakšno stališče zavzemajo napram tej predlogi. V vsakem čikaškem volilnem okraju se naj jih vpraša: Ali ste naklonjeni, da prejmete špekulantje z živili petdeset let kazni?

Morton L. Johnson, izvršni tajnik neodvisne delavske stranke, je podal sledečo izjavo: "Pod sovjetsko vlado v Rusiji v sedanjem času je smrtna kazen izrečena samo za tri hudodelstva. To so:

"Špekulacija z živili in življenjskimi potrebščinami.

"Graftanje v javni službi.

"Za pomoč protirevolucionarjem.

"Za druga hudodelstva se ne izreče smrtna kazen. Mi smo nasprotniki smrtne kazni radi kategorizaciji zločinov, zato smo se odločili, da predložimo državni legislaturi zakonsko predlogo, ki določa petdeset let ječe za špekulacijo z živili. Protirevolucionarjev nimamo na srečo v tej deželi, zato lahko izhajamo brez revulucije.

"Predlogo proti špekulantom z živili izdelujejo prav sedaj v enem ali dveh dneh bo izdelana. Prijatelj strokovno organiziranih delavcev in delavske stranke jo predloži v Springfieldu. Veselili se bomo, če bo plinska trojica odgovorila, ako se strinja s to predlogo. Trojica pripoveduje cenjenemu ljudstvu o draginji, zakaj torej ne skuša spremeniti razmer?

PROHIBICIONISTI SO OSTALI Z DOLGIMI NOSOVI.

South Bend, Ind. — John C. Barrett, bivši salunar, je bil aretiran, da prodaja žganje. Policaji so s sabo odnesli vse steklenice, v katerih je bila neka temna pijača, da dokazujejo sodniku, da so tiho-tapa nje pri delu.

Obravnava se je vršila pred sodnikom V. G. Jonesem. Policaji so drug za drugim pričali, da je v konfisciranih steklenicah žganje. Salunar je trdil nasprotno. Končno so se odločili, da pogledajo in se prepričajo, kaj je v steklenicah. Ko so odprli prvi steklenico, je bila v njej sladka in polbarvana voda, tako v drugi, tretji itd. Salunar je mrazil, prohibicionisti so pa delali dolge obraze. Sodniku ni preostalo drugega, kot da je grešnika odpustil brez kazni, kajti sladka voda ni prepovedana prodajati.

NEKAJ ZA PUSTOLOVCE IN SREČOŠKALCE.

Salaw, Okla. — Sreča čaka tistega, ki odkrije diamantni rudnik v Arkansasu. Po izjavi kapitana Frederick C. Parkerja, angleškega eksperta za iskanje diamantnih rudnikov, postoji znanost, da se nahajajo taki rudniki v Arkansasu. Parker je prišel dvakrat iz Južne Afrike v Arkansas, da najde diamantno polje. Parker pravi, da se znamenja diamantnega polja najdejo daleč proč od pravega polja. Taka znamenja so našli v Arkansasu, toda diamantnega polja niso še odkrili.

BOGATINI NAKUPILI PIJAČE ZA POL MILJONA DO. LARJEV.

Chicago, Ill. — Ralph M. Pray, trgovec z zemljišči v Oak Parku (čikaško predmestje), je dejal te dni, da so bogati prebivalci v Oak Parku in bližnjem River Forestu napolnili svoje velike kleti z vinom, pivom in raznovrstnim žganjem in skupni vrednosti pol milijona dolarjev. Pa ne samo, da so napolnili kleti, temveč so izkopali globoke jame na svojih obširnih vrtovih in v njih zasuli na stotine sodčkov "spiritusa fremetja" za grozeče suhe dni.

DOGODKI V KRAKIH VEŠTEH IZ WASHINGTONA.

Ameriška vlada nasprotuje, da bi Japonci kupili 800.000 akrov sveta v Mehiki.

VOLILCI O LIGI NARODOV.

Washington, D. C. — Japonski uradniki so se ujezili radi izjave kongresnika Fullerja iz Massachusetta, ki je citiral bivšega francoskega poslanika na Japonskem, čes, da so Japonci hoteli zapustiti zavezništvo in se pridružiti centralnim silam. Mogoče zahtevajo preklie od francoske vlade.

Državni departament je brzojavno posvaril "Kalifornijsko-mehiško zemljišno družbo", da se ne strinja s prodajo 800.000 akrov sveta v Mehiki, ki meji na Združene države.

Poslanik Išli pravi, da ni res, da je Japonska zahtevala vključenje določbe v pogodbo lige narodov, ki odstranjuje vse plemenške onemoglosti. Ravnotako trdi, da ni bila praska med Japonci in Američani v Tien-Tsinu resna stvar.

E. H. Gary, predsednik "Jeklarškega in železarskega inštituta", je naznanil, da se zniža cena jekla in železa, kar bo pomnožilo naročila. To je opaziti že sedaj, ker se število delavcev ne zniža, ampak povisuje.

Kongresniki prejema pisma, v katerih se volilci izrekajo za ligo narodov in proti nji.

Nekateri demokratični senatorji so poslali nekaj popravkov k pogodbi lige narodov predsedniku Wilsonu v Pariz.

Senator King zahteva, da se v pogodbi posebno naglasi veljavnost Monroeve doktrine, da se colnina in naseljevanje smatrat za notranjo zadevo vsake države.

Vojni departament namerava kupiti letalsko polje pri Chanutu in Scottu za \$12.000.000, ker ju mora vpostaviti v prejšnje stanje, če ju ne kupi. Vpostavitev je povezana z velikimi troški.

VOJAKI SO NOSILI RDEČO ZASTAVO V TEXASU.

Houston, Tex. — Večje število prostovoljcev, ki bi šli radi domov, a so še pridržani v službi na Ellington Flying Fieldu, je zadnji teden vzporedno demonstracijo z rdečo zastavo na čelu parade. Vojaki so izjavili, da jih zato drža v nepotrebnih službi, da delajo stazafazo kadetnim oficirjem. Med demonstracijami so vojaki izskali Wilsonovo sliko. Poveljujoči častnik G. C. Grant je izjavil, da je protest vojakov upravičen, toda on ne more pomagati; vsa krivda leži na vojnem departamentu.

Nov ameriški poveljnik na Jadranu.

Pariz. — Podadmiral Phillip Andrews, ki je poveljeval ameriškiemu brodogoju v angleških vodah, je odstopoval na Jadransko morje, kjer prevzame poveljstvo ondotnih ameriških bojnih ladij, katerim je do zdaj poveljeval podadmiral Albert P. Niblack.

DETE NA OROBLJI OPEKE.

Chicago, Ill. — Letni Earl Kayes je našel na kupu opeke pet dni staro dete, zavito le v blazino. Dete je zdravo in na njem ni bilo nobenega znamenja, čigavo je.

KRITIČEN TEDEN ZA MIROVNI ZBOR.

V Parizu se niso zavedali, da je možnost socialne revolucije tako velika; Angleži kritizirajo Wilsona.

MIROVNA POGODBA TA TEDEN.

Pariz, 24. marca. — Ta teder bo zelo kritičen za mirovno konferenco. Zdej je jasno, da se niso mirovni delegatje najmanj zavedali, da je boljševiški požar v stanju obilnosti tudi druge države. Položaj na Ogrskem grozi prekueniti mirovne načrte in mir z Nemčijo ni bil še nikdar tako potreben, kakor je v tem hipu.

Na Angleškem kritizirajo Wilsona, da ligi narodov na ljubo žrtvuje čas mirovne konference, ki je potreben za rešitev drugih važnih vprašanj.

Mirovni delegatje bodo napeli vse sile, da končajo delo za mirovno pogodbo z ustavo lige narodov vred ta teden tako, da jo bo mogoče predložiti Nemčiji prihodnji teden. To pomeni, da bo treba rešiti vprašanja novih temskih mej in odškodnine, vrhutega pa Italijani pritiskajo, da se istočasno reši tudi vprašanje njihove meje z Jugoslavijo.

Predsednik Wilson se je na večerjajši avtomobilski vožnji v Soissons in drugih mestih na bivšem bojišču precej osvežil in danes mu je šlo ogromno delo hitrejši izpod rok. Predpoldne je konferiral z živilnim upraviteljem Hooverjem o prehrani Nemčije, katero je treba po njegovem mnenju čimprej oskrbeti z zadostno zalogo živil.

Popoldne je Wilson prisostvoval seji vrhovnega vojnega sveta, ki je bila neki zelo važna. Med drugimi reči je vojni svet tudi zaključil, da nastopi proti Nemčiji, ki ne dovoli izkrcanja dveh poljskih divizij pod poveljstvom gen. Hallerja v pristanišču Danziga. Vojni svet hoče, da se Poljaki, ki so na poti iz Franeije, izkrcajo v Danzigu ne oziraje se na protest nemške vlade.

Odbor za ustavo lige narodov je danes nadaljeval sejo in razpravljaj o izpremembah ustave.

Wilson je obiskal bojišče.

Pariz. — V nedeljo je predsednik Wilson v družbi svoje soproge in podadmirala Graysona obiskal Soissons, Chemin des Dames, Coudy-le-Chateau Chauny, Noyon, Montdidier in druge bližnje kraje, koder so še pred enim letom divjale ljute bitke.

Wilson je rekel ob povratku v Pariz, da čele zdaj razume, koliko je francosko ljudstvo pretrpelo vsled vojne.

Egipčani v Parizu zahtevajo svobodo.

Pariz, 24. marca. — Voditelji narodnega gibanja v Egiptu so naslovili pismo na Clemenceaua, predsednika mirovne konference, zahtevajoči, da konferenca prizna Egiptu neodvisnost na temelju Wilsonovega programa. Dalje se glasi pismo, da je ljudstvo v Egiptu nedavno imelo plebiscit, to je da je podpisalo okrožnico, ki zahteva neodvisnost in ogromna večina se je izrekla za popolno svobodo Egipta.

33 UBITIH V RUDNIKIH V E. NEM MESC.

Charleston, W. Va. — Največ rudarjev ponesreči v rudnikih W. Virginije, kar dokazuje, da podjetniki najbolj zanemarljivo varnostne naprave. V mesec februarja je bilo ubitih v tej državi 33 rudarjev. 21 rudarjev je podšlo, sedem so jih ubili vozički v rudnikih, enega je ubil motorni voz zunaj rudnika, enega elektrika v rudniku, dva pa motorni vozovi v rudniku.

Seabreeze, Fla. — Major David M. Peterson je padel z letalom dol blizu Daytona. Obledel je, mrtev.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oglepanju n. pr. (March 15-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito je pravilno, da se vam ne ustavi list.

KOLIKO UR DELA DELAVEC?

Ali res delavec dela le osem ur na dan, če je v tovarni uveden osemurni delavnik? Ali so res njegove mišice napete le osem ur?

Če delavec dela v tovarni ali rudniku le osem ur dnevno, traja njegovo delo vseeno po devet in deset ur na dan. Ko delavec zapusti svoj dom, je pričelo njegovo telo že delati. Vsak korak, ki ga napravi od doma do tovarne ali rudnika, absorbira njegovo moč. In dokler se ne vrne od dela domov, delajo njegove mišice še vedno za delodajalca.

V velikih industrijskih mestih se vozijo delavci po ure, včasih tudi dve uri daleč na delo in od dela domov. Vožnja na ulični železnici je utrudljiva, ki ubija telo in duh. Kajti znano je, da so vozovi ulične železnice nabiti do zadnjega kotička, kadar odhajajo delavci na delo, ali se pa od dela vračajo domov. Včasih vise delavci na vozovih ulične železnice, držeč se samo z eno roko in porabiti morajo svojo telesno moč in pričujočnost duha, da ne odlete iz voza in tako ponesrečijo. Vsak odpočitek opoldne podaljša le delavnik in vzame delavcu nekaj telesnih moči, ker ta odmor ne pomeni počitka za delavca. Vsled tega vidimo, da se največ nesreč v tovarnah dogodi popoldne, ko so popustile delavčeve telesne moči in njegov duh ni več tako bister, da opazi vsako nevarnost, ki preži nanj pri delu.

Napenjanje delavčevih telesnih moči in njegovega duha do skrajne meje pomeni manj produkcije in večjo nevarnost za njegove zdrave ude. Do tega prepričanja so prišli organizirani delavci in pametni podjetniki, ki so se prepričali, da spočit delavec producira boljše blago in več blaga, kot pa na duhu in telesu utrujen delavec, in da vsaka nesreča v tovarni pomeni izgubo za podjetnika, posebno če ponesrečijo izurjeni delavci, ki jih podjetje težko pogreši.

Med podjetniki je znani tovarnar Ford pričel delati poizkušnje s šesturnim delavnikom in če se šesturni delavnik obnese, ga hoče uvesti v svojih delavnicah, ki jih ima križem Združenih držav. Po časnikarskih poročilih ni Ford tega poizkusa napravil, ker je človekoljub, ampak vodijo ga popolnoma podjetniški motivi. Ford upa, da bodo delavci izdelali boljše produkte in več produktov, če delajo le šest ur na dan. Odmor za obed odpade popolnoma, obrat v tovarni ne bo prenehal skozi 24 ur, tako da bodo tudi stroji izrabljeni do skrajne meje. Delavec se bo najedel, preden pojde od doma in jedel bo zopet, kadar pride domov. To so razlogi, ki so učinkovali na Forda, da se je odločil za poizkus s šesturnim delavnikom.

Organizirani rudarji v U. M. W. of A. zahtevajo tudi šesturni delavnik, organizirani pekovski pomočniki v Chicagu pa sedemurni delavnik. Pri delavcih odločajo popolnoma drugi vzroki kot pri Fordu, da zahtevajo znižanje delavnih ur. V moderni tovarni je danes tako razdeljeno delo, da delavec več producira v šestih urah kot pred desetimi leti v desetih ali celo v dvanajstih urah. Posledica tega je, da v industriji potrebujejo toliko manj delavcev, kolikor daljše so delovne ure. In čim več delavcev je brez dela, toliko večja je nevarnost za tiste delavce, ki delajo, da jim podjetniki znižajo mezo. Znižanje delovnih ur pomeni tudi znižanje števila brezposelnih delavcev in obenem je garancija, da podjetniki ne bodo napravili poizkusa, da znižajo delavske mezde. Ze to je tako važen vzrok za delavce, da ne morejo odnehati od svoje zahteve po znižanju dnevnih delovnih ur od osem na šest, čeprav bi ne imeli še drugih važnih vzrokov.

Delavci hrepene tudi po izobrazbi in opravičenosti do razvedrila. Nadomestiti hočejo s čitanjem dobrih knjig in casnikov, kar jim ni dala šola, ker so morali prežgati v tovarno ali delavnico. Če mora delavec delati dolge ure v tovarni ali rudniku, da pride na telesu in duhu ubit od dela domov, ni sposoben, da z duhom čita, kajti njegov duh je tako izmučen, da ne more predelati, kar čita. Šesturni delavnik daje delavcu priliko, da seže po dobrem in podurjem etivu, ko pride od dela domov.

Številni dokazi govore, da je povsod izginilo pijančevanje, kjer se je znižal delovni čas, ker delavci vporabijo svoj prosti čas za svojo izobrazbo in zdravo razvedrilo, ki jim osveži duha in iščejo tolažbe v pijaci.

Gibanje za šesturni delavnik ni pričelo le v Ameriki, ampak opazimo ga tudi na Angleskem. Delavci na Angleskem zahtevajo 30 ur dela v tednu in lord Leverhulme je v svojem podjetju vpeljal prostovoljno šesturni delavnik.

Kakor je nekoč gibanje za osemurni delavnik dobilo mednarodni značaj, ravnotako ga ima gibanje za šesturni delavnik, dasiravno je šele pričelo. Organizirani delavci ne bodo popustili od te zahteve, dokler je ne dosežejo.

Kamen se je sprožil in se ne bo ustavil, dokler ne doseže doline.

DOPISI.

Dubuque, Iowa. — Kot je marsikomu že znano, so se slovenski fanti pričeli v zadnjem času nekoliko bolj zanimati za izobrazbo. In to je edino pravilno. Kajti zahteva se vedno več izobrazbe na vseh poljih. Posebno znanje angleškega jezika, kateri je najbolj potreben v teh državah. Marsikateri Slovenec, ko je prišel iz starega kraja kot izučen rokodelce in ko bi bil zmožen le nekoliko angleškega jezika, bi dobil marsikako boljše delo, kot pa tako, ker ni poznal angleškega jezika na tukajšnjih navad, in je bil primoran prijeti za najbolj navadno delo.

Vsako si gleda, da si izboljša svoj položaj, da bi lažje služil svoj kruh. Ravno iz tega namena so se odločili nekateri pogumnejši slovenski fanti, da si poiščejo izobrazbo, katere niso mogli dobiti v starem kraju. Željni dobili izobrazbo, kolikor jim le mogoče v danih razmerah so prišli sem v šolo ne oziraje se na razne težave. Vsako dobro ve, da nobeden izmed slovenskih dijakov ni imel tisočakov v žepu, kdor je prišel sem, toda dobra volja in resen namen, da se izobrazi kolikor mogoče, jih vodi do začetnega cilja.

Da se slovenski fanti v resnici zanimajo za to šolo, se mora sklepati iz tega, da je vsako leto več slovenskih dijakov na tem zavodu. Leta 1916—17 je bil samo eden Slovenec tukaj. Drugo leto, 1917—18 osem in letošnje leto 1918—19 je pa nas vseh 15. Iz tega je jasno dokazano, da se Slovenci zanimamo za toliko potrebno izobrazbo.

Da ta zavod v resnici skrbi, da se opomore revnejšim dijakom, kateri bi radi prišli do večje izobrazbe, je dokaz to, ker pomaga vsakemu, kolikor je le mogoče. Kdor nima potrebnega denarja za stroške, vodstvo tega zavoda poskusi, da plača, ko konča svoje študije in nastopi poklic. Nekateri si nekoliko pomagajo z raznim delom, katerega opravljajo med prostim časom, katero pa ne presegajo 6 ur na teden. Gotovo je pa veliko boljše, kdor ima potrebno vsoto, da lahko plačuje za brano in stanovanje. Ne potrebuje več kot od dvesto do stristo na leto.

Iz vsega tega se razvidi, koliko ugodnosti daje vodstvo tega zavoda vsakemu dijaku, kdor ima le resen namen in dobro voljo, da se izobrazi, potem naj pa bo v kakršnemkoli poklicu hoče. Radi tega je moj resen nasvet vsem Slovincem in tudi Slovenkam, kateri imajo resno voljo, da se izobrazijo, da pridejo sem. Tukaj imajo vse prilike.

Vsako lahko dobi vsa pojasnila od vsakega slovenskega dijaka na tukajšnjem zavodu, kdor le piše ponje.

Josip A. Šiškovč.

Van Voorhis, Pa. — Iz tukajšnje naselbine ne prihaja dosti dopisov, ker naš je le malo Slovencev v tej naselbini. Naseljenih nas je 18 in smo zaposleni v premogokopu, kateri pa sedaj ne obratuje. Do 2. marca smo delali vsak dan, toda tega dne smo pa ustavili delo. Pri tukajšnjem premogokopu posteni kovač si je namreč poškodoval roko in radi tega mu je družba znižala dnevno mezo. Vsled tega smo stopili v stavko. V tem premogokopu je zaposlenih okrog 300 delavcev, ki sedaj poživajo.

Kolikor se tiče moje osebe radi tega kovača se ne morem posebno pohvalno izraziti o njem, ker sem imel že dostikrat priliko poslušati njegove "prilazne" besede, kadar sem imel z njim opraviti. Vedno sem moral čakati dolgo časa, predno mi je popravil orodje.

O zanimanju za SRZ in njegovo gibanje, se ne morem pohvalno izraziti. Tukajšnji rojaki so bolj mlani v tem oziru. Nabra-

li smo za milijonski sklad \$28.—, katere so prispevali tukajšnji rojaki, 6 po številu. Pri tem so vzrok največ razni nasprotniki, kateri trosijo vsakovrstne laži in druga obrekovalja okrog.

Nekateri trosijo laži naokrog, da se SRZ bojuje samo za grobovske mogotce. Toda meni bi bil ljubiši slovenski grofi, kot pa take druge narodnosti. In tega sploh ne morem verjeti, kar razni nasprotniki trosijo okrog, ker jih že poznam, kaki tiči da so.

Joe Kovač.

Peoria, Ill. — V zadnjem mojem poročilu, v katerem sem poročal o izidu naše veselice, se je vrnilo nekaj pomot, katerih pa jaz nisem vzrok, kar moram dat vse popraviti. Prva pomota se je vrnila, ker je bilo poročano, da se je veselica vršila v Peoria, Pa. mesto v Peoria, Ill. Nadalje, da se je veselica vršila 15. marca in ne desetega, kakor je bilo poročano. Kdo je vzrok teh napak, ne vem. Vem pa toliko, da največ slab pisemski papir, katerega smo letos dobili iz gl. urada. Kajti črnilo se tako razlije po tem papirju, da je v resnici težko razločiti posamezne črke in številke.

Svetoval bi, da si gl. odbor ENPJ preskrbi boljši pisemski papir, ker sedanjí je samo za pisavo s svinčnikom.

V naši naselbini sta se vršila v kratkem času dve veselici. Prva je prinesla čistega dobička \$45.—, kar je že lepa vsota za malo naselbino, kot je naša. Druga veselica se je vršila 15. marca in sicer vseh tukajšnjih Jugoslovancev, Srbov Hrvatov in Slovencev, katere pa ni bilo dobro obiskana. Največ je temu vzrok slabe delavske razmere.

V tukajšnjih premogokopih delamo samo polovični čas in draginja pa vedno bolj narašča. Marsikdo že ugiiblje, kako se bomo preživel.

Pred kratkim smo imeli vsi tukajšnji Jugoslavoani sestanek, na katerem smo razmotrivali glede skupnega društva, da bi vsi skupno delovali za dobrobit vseh Jugoslovancev v starem kraju.

Toda do zaključka nismo mogli priti, ker nekateri Srbi še ne marajo ničesar slišati o kakih republikah, za katero smo vsi Slovenci. In poleg tega pa še, ker Srbi imajo svojo "Srbsko obrano" in katere ime ne marajo izpremeniti v toliko da bi se glasila "Narodna obrana Srbov, Hrvatov in Slovencev". Ker pa tega ne marajo storiti, radi tega nismo prišli do pohenega zaključka.

Nekdo je bil še tako "moder", da je znil, da smo se premislili za republiko. Čudno se mi zdi, kako da morejo nekateri še bivati v demokraciji republikah. Združenih državah, ker so vsi vneti za kralja. Zakaj ne gredo tja, kjer je kralj ali cesar ali druga kronana zverina. Ali naj pa gredo delat družbo nemiškemu kajzerju, ali pa avstrijskemu Korleku, da jima ne bo dolgčas. Ali mislite, da so Združene države šle zato v vojno, da se bo ustanovilo zopet nekaj novih kraljestev. Toda o tem se prokleto motijo. Ljudska volja je močnejša od vsakega orožja. In nato se bodo morali ozirati tudi oni, katerim je ljudska volja samo postrauska stvar.

Narod, ljudstvo bo odločalo, kako vlado hoče imeti in ne bodo več nekateri barantali z njim, kot mešetar na semnju za kravo. Dosedaj so to lahko delali, toda od sedaj naprej ne bodo več. Narod se je pričel zavedati svojih pravic, začel se je zavedati, da se lahko tudi sama vlada in da ne po... Aefjojuuq, quagou afuqaz.

O tem naj vsak premišluje, sicer bo prepozno in se bo kesal, ker je nasprotoval temu, kar je ljudstvo zahtevalo.

F. F.

Orient, Ill. — Glede dela ne bom dosti omenjal, ker so iste razmere, kot so po drugih naselbinah. Teh par centov, katere premogar zasluži s krvavimi žulji, kadar premogorov obratuje, mu

vzamejo že za celih šest mesecev naprej.

Tako se je prigodilo v tej naselbini pri "Liberty Bondih". Toliko in tolikokrat je bilo že poročano, da naj držimo "Liberty Bonde" in naj jih nikar ne prodajamo. Toda ne vem, kako jih bomo držali, ker so razni bankirji vzeli obresti za celih šest mesecev.

Tako se je pri meni dogodilo in ker sem hotel vedeti za vzrok sem vprašal, zakaj da je to naredil. Odgovori mi, da zato, ker je on denar založil. Nato sem mu jaz odgovoril, da ga jaz nikdar vprašal nisem za posojilo, ker bi že sam lahko plačal. Pripomnil sem še, da si bom že zapomnil, pri tem se je prav široko nasmejal. Prej sem si mislil, da sem prihranil že lepo vsoto pri obrestih od "Liberty Bondih" in sedaj mi pa tako napravijo. Toda to še ni bilo dovolj. Prodati sem moral svojo "Liberty Bonde" pod ceno in sem se pri tem zgubil precejšnjo vsoto. No sem si mislil, ta je pa lepa. Za koga sem pa kupil te obveznice, zase že ne.

Žal, da imamo tudi med Slovence nekateri take ljubezne rojake, kateri žive na stroške drugih in živajo med, katerega jim drugi pripravijo. Toda, nikar naj ne mislijo, da bo to večno. Tudi oni bodo izpoznali, da se priprst delavce ne da varati in še najmanj od svojih rojakov, ker so bili že dovolj časa izrabljani v razne namene, od katerih so imeli razni "voditelji" največ dobička.

Razgovarjali smo se že večkrat o vse mogočih stvareh ter ugibali razna svetovna vprašanja. Prišli smo tudi na to, kdo je bolj pravičen do boljega življenja, ali dotični, ki vse pridelajo ali dotični kateri le uživa in nič ne dela. Prišli smo do zaključka, da dotični, kateri vse pridelajo, in ne oni, ki nič ne dela pa uživa.

Leo Brus.

Opomba ured. — Kar vi vprašujete, je delavska stranka.

Omaha, Neb. — Bilo je vročega poletnega dne, ko sem nestrpno čakal na vlak v malem mestu neke v sredini države Nebraska. Mislim sem, ugibal ter delal razne načrte, a v tem je prisopihala železna "kača" ter me privedla v to metropol države Nebraska, kjer se še danes nahajam.

Mesto Omaha leži ob reki Missouri ter ima okrog 200.000 prebivalcev in je zelo cvetočo mesto v srednjem zapadu. Tu je križališče desetih različnih železniških prog, kar dela mestu jako živahno lice. Poleg tega se nahaja v sredini rodovitnih polj.

Najvažnejša industrija v tem mestu je gotovo klavniška, ker se nahajajo v tem mestu velike klavnice Swifta, Morrisa, Armourja in udahy v katerih dela na tisoče delavcev.

Kdor še nikdar ni bil bližini te industrije, se mu nič kaj ne dopade prijeten vonj, kateri prihaja od dotičnega kraja. Jaz sem to kmalo izpoznal in sem se odpeljal celih pet milj od tam.

Nekateri hudomušni ljudje so menda iznašli, da je ta vonj tako močan, da se ga celo "flu" ne upa napasti ter se raje izogne kraja, kjer je preveč tega duha. Jaz ne vem, koliko je na tem resnice, a rečem samo to, da sem se je jaz ubranil, akoravno stanujem zelo oddaljen od onega kraja.

Kakor je znano, je tudi država Nebraska suha kot Sahara. Srečen je dotični, kdor dobi večših kaj "zlahtne kapljice", katero je skrivaj dobil iz devete dežele. Nekateri so se menda že naveličali te suše, kar kažejo nekakšni znaki, z napisom, "No beer no work". Dvomljivo je, ako jim bo to kaj pomagalo, a kljub temu se da sklepati, da so se že naveličali prohibicionističnih neumnosti in da bi že zopet radi dobili nazaj pijačo.

Frank Klemenčič.

NAKLEP PODJETNIKOV JE SPODLETEL.

New York, N. Y. — Podjetniki, ki posedujejo pristaniščne ladje, so si izmislili zvijačo, da zlomijo stavko mornarjev in uslužbencev na pristaniških ladjah. Rekli so, da so prvi pri volji podpisati pogodbo z vsako organizacijo posebej, kajti organizacija mornarjev je razdeljena po delu, ki ga opravljajo na ladjah. Računili so, če pridobijo kapitane, pilote in mariniste, da bo lahko druge mornarje ugnati v kozji rog. Zvijača jim ni pomagala, ker so posamezne organizacije odklonile pogajanje in izrekle, da se pogajajo le

skupaj. Podjetniki podpisajo pogodbo z vsami organizacijami ali pa z nobeno. Ta "odločen in solidaren nastop mornarjev je tako učinkoval na poljetnike, da so se skoraj podali.

Štrajkarji izjavljajo, da jih je advokat podjetnikov obvestil, da so pri volji pogajati se s skupnim odborom mornarske organizacije.

Tako je solidarnost delavcev nemogočila naklep privatnih podjetnikov.

JOE BAILEY JE IZSTOPIL IZ DEMOKRATIČNE STANKE.

Newar, N. J. — Joseph Bailey, bivši senator iz Texasa, je izjaval na javnem shodu, da je izstopil iz demokratične stranke, ker ne podpira več principov demokracije in ne bo nikdar več glasoval za kandidata katerekoli stranke, ki omejuje našo svobodo in nepotrebnem povisa davke.

Bailey je rekel: "Bil sem demokrat vse svoje živje dni. Ti, ki so sedaj na čelu demokratične stranke, so zavrgli demokratična načela drugega za drugim tako hitro, da nam niso pustili drugega kot ime.

"Svoboda, za katero je bilo vredno se bojevati in umreti, smo si predstavljali kot svobodo individualija — da ima vsak človek pravico, da se seboj stori, kar mu je všeč, dokler se ne ogrozi pravica drugih ljudi. Ali v teh dneh nam pripovedujejo, da je boljše, če smo dobri kot svobodni."

SUFRAŽETKE NA SLEDI ZA SENATORJEM.

Washington D. C. — Suфраžetke, ki so stražile Belo hišo, se pripravljajo, da slede senatorju Barahu, ki je dejal, da bo obdržal shode, na katerih bo pojasneval o pozicijo proti ligi narodov.

Suфраžetke mu bodo sledile in zahtevale, da pojasni, zakaj je nasprotoval ženski volilni pravici. Suфраžetke se ne brigajo za senatorjevo mnenje glede lige narodov, toda izvedeti hočejo, zakaj je bil v opoziciji proti ženski volilni pravici, ker je prav rad večkrat obkelel radikalno sukno, če je pričakoval od "radikalizma" uspeha za republikansko stranko. Ženske bodo zahtevale od njega, da preneha z opozicijo proti ženski volilni pravici.

LADJA JE NASEDLA NA KLEČI.

Eastport, Me. — Angleški parnik "Toja" je naselil jugovzhodno od Grand Nanana, N. B., v gosti megli; moštvo se je iskalo na suho. Parnik nosi 1,500 ton in je bil preje v službi na Velikih jezerih.

POSLEDICE LJUBOSUMNOSTI.

Chicago, Ill. — Gust Euman je bil ljubosumen na svojo soprogo, kar je seveda povzročalo prepire. V takem prepiru je Euman oddal strel na na svojo ženo in potem ubil še sebe. Žena je nevarno ranjena v prsa. Tragedija se je odigrala v navzočnosti 16-letne hčere.

KDO JE ZAPALIL BOMBO?

Chicago, Ill. — Pred mlekarom Samuel Weinstein je ponoči počila bomba, ki je poškodovala mlekarno in povzročila, da so pokale šipe na bližnjih hišah. Weinstein je dejal, da je bila bomba položena, ker prodaja mleko čez ulico po 11 centov kvort, drugje pa stane 13 centov.

V STAVBINSKI OBRTI SE JE DOSEGEL SPORAZUM.

New York, N. Y. — P. Henry Dugro, višji sodnik, izvoljen razsodnikom v sporu med stavbeniki in tesarji, izjavlja, da se je dosegel sporazum. Tesarji bodo prejeli \$5.50 na dan za delo v delavnicah in \$6.00 na dan za delo zunaj delavnice do 1. julija. Po tem dnevu prejmejo v delavnicah \$5.75 na dan, zunaj delavnice pa \$6.25.

AVTOBANDITKA NA DELU.

Philadelphia, Pa. — Pred draguljarno se je ustavil avtomobil, v katerem so sedeli trije možki in ženska. Dva bandita sta vstopila v draguljarno in pobila prodajalca na tla. Tretji bandit je stal na straži pri vratih in mirno ponudil cigareto, avtobanditka je pa sodelavca v avtomobilu pripravila, da požene avtomobil. Ko sta avtobanditka vrnila z bogatim plenom, se avtobanditka poglala avtomobil, da je kmalu izginil v daljavi. Draguljarna je bila oropana za \$15,000 na draguljih in zlatini.

IZ URADA TISKOVNEGA ODSEKA SRZ

dojvolj jasno govore o njih nameri. Človek, ki pozna ententne sile, se mu nehoti roditi vprašanje, kaj Italija je tudi ententna zaveznica? Saj skoraj ni mogoče? Italija bi bolj spadala med zaveznike barbarških Nemcev in potomcev divjih Hunov, bivše dobre polovice naše razbite Avstrije, nikakor pa ne med narode, ki tvorijo silo in kulturo entente. Sodeč po njih obnašanju je gotovo, da boče vsake tako omejen človek rekel, da so v svojih delih podobni barbarizmu nemške sile in kulture.

V sredo so začeli s svojim delom. Odgnali so kakih 60 mož in fantov, večinoma vsi častniki in enoletni prostovoljci v avstrijski vojski. To število so tvorili sami Sokoli. Kdo je imel pri tem delu svoje zasluge, je nas večina begun John Kovačič, po domače Šemac, prepričana. Ne bomo pozabili in odklikovanje za ta res hraber čin se dotičnim gotovo izroči o priliki naše vrnitve. Šli so siromaki peš do Sv. Lucije v spremstvu "karabinerjev", to je italijanskih obožnikov. Tem pa sledi dannadanova četa, ki mora iti trnjevo pot v italijansko suženjstvo. Internirani so vsi moški od 18. do 40. leta. Vsi pridejo na vrsto, eni prej, drugi pozneje.

Delo v rudniku je naš novi gospodar ustavil, pustil je te tesarje in strojnik, ki opravljajo najnujnejša dela, ker obstaja nevarnost, da voda rudnika ne zalije. Vstavlja ni dela morda za to, da prihrani naši Jugoslaviji žijo, srebro, emveč za to, ker nima premoga, da bi z njim bilo mogoče vsiti orat. Kar je bilo drv in premoga, so pobrali italijanski vojaki, ki kurijo ogenj po dnevu in ponoči, ker drugače bi zmrznili. Toda hitroumna italijanska vlada menda res misli, da je njih vojska prišla pot zmagovalka na naše ozemlje, ker bi v nasprotnem slučaju nikakor ne smela tako tiransko postopati na našim ljudstvom! Pri nas pa je vsako najmanjše dete, da bi Italija lahko še sto let vojevala in ni ne prišla nikamor naprej, če bi se jugoslovansko vojaštvo in civilno prebivalstvo, živčeno na omlju velike Jugoslavije ne stolo tega, kar je storilo, namreč dignilo se in vrglo proč orožje, s katerim se je toliko časa borilo proti svoji svobodi. Ne zamerimo postumu vojaštvu, če živi v pričanju, da je s silo svoje moči prišlo v naše kraje. Sprizginiti se nikakor ne moremo z mislijo, da vodilne osebe v Italiji skušajo nas prepričati o moči in junaštvu svoje vojske. — Maščevalo se bode njih početje, o tem naj nikdo izmed beguncev ne dvomi in vrnilo bomo skoraj srečni in veseli od srečne in vesele svobodne roke naše Idrije. Kakor je žalosten naš položaj, vendar obupati smemo in nočemo, ker uverjeni so, da bo Srbija, s katero so vse ententne sile razen Italijanov, stala vse, da tudi nam prirobo našo obodo. Begunci, ne klonite svoj glavi!

Idričan.

Železniške razmere na Koromem so skrajno neugodne. Med senicami in Beljakom čez Podžerico vozi dnevno samo en mejni vlak, odvisen od milosti beških mogotev in nemškutarjev, promet proti Celovcu je pa popolnoma ustavljen. Ker imenovani mejni vlak vozi zelo nezanesljivo z velikimi zamudami, prosijo proški Slovenci Narodno vlado v Ljubljani, da uvede vsaj en osebov vlak dnevno na progi Jesenice—Celovc (dokler se razmere s slovcem ne uredi), ki bi imel čez Gorenjskimi vlaki.

Poziv vsem brezposelnim! Narodna vlada SHS v Ljubljani je lenila, da je urediti na vseh okrajnih glavarstvih in mestnih magistratih avtonomnih mest na emlju Narodne vlade SHS v Ljubljani evidenco brezposelnih glavev, delavk, nastavljenec in nastavljenk. V to vrsto se ustanove posebni evidenčni uradi za brezposelne na okrajnih glavarstvih in mestnih magistratih. Vsak brezposelni delavec, delavka, nastavljenec in nastavljenka se naj do 9. decembra dalje do preklica glasi osebno ali pisмено pri svojem okrajnem glavarstvu ali magistratu v evidenčni pisarni za brezposelne in odda tam naslednje podatke: svoje ime, bivališče, dobovinsko občino, rojstno leto, polje, od kodaj brez posla, kje, v katerem obratu nazadnje zaposlen, kako plačo, kodaj odpuščen od vojakov, izobražba v stroki, došle škole, znanje jezikov, druge posebnosti, za kakšno službo pripravljen. Morebitne pritožbe javiti poverjeništvu za socialnogr v Ljubljani, oddelek za brezposelnost.

(Nadaljevanje s I. strani.)

(Nadaljevanje s 1. strani.)

potrebščine ali pa — stopijo v ar-
mado.

Prva proklamacija, ki jo je iz-
dala nova ogrska vlada zadnji
petek, se glasi:

“Ogrski proletarijat je od dan-
es prevzel vso oblast v svoje
roke. Sklep mirovne konference v
Parizu, da se okupira revolucio-
narna Ogrska, je nemogoče. V ta-
kih razmerah ne kaže ogrski vladi
drugega, kakor da uvede proletar-
ski diktaturo. Vso zakonodajno,
izvrševalno in sodno oblast bodo
imeli v rokah delavski, kmečki in
vojakiški sveti; revolucionarna vla-
da prične takoj z delom za uvedbo
komunističnega socializma. Svet
ljudskih komisarjev dekretira, da
se socializirajo vsa veleposresta-
vnišni, večje industrije, banke in
prometne črte. Vlada izjavlja, da
je povsem solidarna z rusko so-
vjetsko vlado, s katero bo sklenila
pogodbo za oboroženo zvezo s pro-
letarijatom v Rusiji.

**Karolyi je izročil Ogrsko boljšev-
vikom.**

Grof Karolyi, ministrski pred-
sednik prejšnje vlade, je izdal pro-
klamacijo, v kateri pravi:

“Pariška konferenca je zaklju-
čila, da se okupirajo tudi ostali
deli Ogrske in zavezniška mislja
se izjavlja, da se smatra sedanja
nemakacijska črta za politično
mejo. Zavezniki hočejo napraviti
v Ogrski novo oporišče za opera-
cije proti ruski sovjetski armadi,
ki se bliža naši meji. Naše ozemlje
je namenjeno za nagrado Čeho-
slavom, ki imajo pomagati en-
tenti proti Rusiji. Iz teh razlogov
je obračam, kot začasni predsed-
nik ogrske ljudske republike, na
proletarijat vsega sveta za pomoč
na doseg pravičnosti.”

Druge brzojavka iz Budapešte,
datirana v petek, se glasi, da je
nova revolucionarna vlada takoj
uredila mir v glavnem mestu in
v bližnjih okoliših.

Iz Berlina javljajo, da se v
Čehoslovakiji vodi živahna kam-
panja za boljševizem.

Bazel, 24. marca. — Z Dunaja
poročajo, da je nemško-avstrijska
vlada sklenila zapleniti vse pre-
čine in nepremično premoženje
abskurske dinastije. Nadvojvo-
de, ki so pobegnili v tujino, tudi
gube posestva.

Dunaj, 24. marca. — V Buda-
pešti je proklamirana proletar-
ski diktatura. Novi predsednik
rbari je dejal na seji delavske,
sveta večerj, da ga je silno ra-
čaralo početje zaveznikov, o
terih je mislil, da res ljubijo
mokraccio. Erdelyi, nov živež-
upravitelj, je izjavil, da je O-
ska pod protektoratom sovjete-
Rusije, s katero je v nepretr-
ni zvezi s pomočjo eroplanov,
prenasajo kurirje semintja.

Tukaj sodijo, da je ententa od-
govorna za kritični preobrat na
grskem, ker je hotela okupirati
čezlo v svrhu, da bo imela krajšo
proti boljševikom v Ukrajini.

Kautsky pojde v Moskvo?

Curij, Švica. — Iz Berlina po-
ročajo, da namerava Ebertova
vlada obnoviti diplomatsko zve-
z z Rusijo in dr. Rantzau, tajnik
nanjih zadev, pošlje v ta na-
men znanega socialista Karla
Kautskega v Moskvo, ki se bo
ogajal z boljševiško vlado.

Nemčija na robu boljševizma.

Pariz, 24. marca. — Oswald
Villard, urednik new-
orskega lista “The Nation”, ki
posetil vsa večja mesta v Nem-
iji, se je vrnil v Pariz. Villard
avi, da Nemčija počasi toda si-
arno koraka v boljševizem. E-
no sredstvo, ki morda še pre-
čel val radikalizma, je, da do-
Nemčija takoj pomoč v živilih
da se takoj odstrani blokada
ko, da Nemčija lahko dobi su-
vine iz inozemstva in prične z
ratom svojih industrij. Sama
vila ne bodo več pomagala.

Dalje je rekel Villard, da je
rutalnost Noskejevih čet v Ber-
nu še bolj razdražila proletar-
ste sloje in vsako dete v Berlinu
ve, da se ponovi generalna
avka in spartaska revolucija oh-
rvi priložnosti. Ebertova vlada
ima zahvaliti slabemu vodstvu
spartakovec, da je še na krmi-
ako bi imeli spartakovec boljš-
voditelje, bi bili zmagnali v zad-
ni revoluciji.

Villard je našel povsod veliko
ovrsko napram staremu, kaj-
erjevemu režimu. Stari oficirji
se gredo nikamor brez revolver-
v v žepu, ker so v večnem strahu
za svoje življenje. Po Villardo-

menju je kajzerski sistem absolutno mrtev in bojazen, da bi se monarhisti vrnili, je prazna. Villardova izjava je napravila velik vtisk na ameriške mirovne delegate in na Lloydja Georga.

Pershing svari spartakovce.
Coblentz, Nemčija, 24. marca. — Med tukajšnjimi nemškimi delavci se je pojavila nezadovoljnost in za prihodnjo sredo je napovedana stavka v okolihu, ki je pod ameriško okupacijo. Nemir so zanesli spartakovci, ki so prišli v okupirano ozemlje iz Berlina. Zadnji tedni je bilo aretiranih devet spartaskih agitatorjev.

Ameriško poveljstvo je izdalo svarilo, da bo nastopilo z najostrejšimi vojaškimi naredbami proti vsakemu poskusu, odvrniti delavce od dela in da bodo vsi voditelji stavke takoj aretirani. Šestnajst kovinarjev je imejo zadnjo soboto shod brez dovoljenja ameriškega poveljnika in vsak je moral plačati 200 mark denarne kazni.

Karl Habsburški pod angleško stražo.
Kodanj. — Depesa z Dunaja se glasi, da je dejal polkovnik Strutt, kateri načeluje vojaški straži v gradu Ekartsau po naredu angleške vlade, da po njegovem mnenju ni bivši cesar Karl varen čez svojo življenja in zato je najbolje, da se preseli v Švico.

Amerongen, Holandija. — Bivši kaiser Viljem je prejel zadnji pesek dva grozila pisma, enega iz Amsterdamu in drugega z belgijske meje. Pisma sta anonimna in grozita Viljemu s smrtjo. Posledica je bila, da so povečali žandarcko stražo okrog gradu.

VREME.

Chicago in okolica: V torek oblačno in morda dež. Nespremenjena temperatura. Lahko vzhodni in jugovzhodni vetrovi. Sonce zahaja ob 5:46, zahaja ob 6:06.

Varčevanje z obuvalom.

W. H. Kelley, lesni trgovec iz Omaha je prišel do prepričanja, da so Neolin podplati tako gibki in trpežni, da je preje strgal usnje na čevljih, kakor podplate v teku desetih mesecev. V tem času je veliko hodil.

On pravi: "Ravno isti podplati bodo dobri še za deset mesecev tudi če jih nosim vsak dan."

To je navadna trpežnost Neolin podplatu, ampak Mr. Kelley-eva poskusnja naj nam bo v zgled, kako zmanjšati izdatke za čevlje dandanes, ko se isti vedno draže. Enostavno skleni, da bodo imeli prihodnji novi čevlji, ki jih kupiš, Neolin podplate, in daj ponošene čevlje popraviti z Neolin podplati, ki so delani po znanstveni preizkušnji, da so komodni in nepremokljivi in se nosijo najdalje. Izdeluje jih The Goodyear Tire & Rubber Co., Akron, Ohio ki dela tudi lakhonoge pete, katerih trpežnost je zajamčena.

Neolin Soles

Čenjenji rojaki pozor!

Čenjenim rojakom naznanimo, da mi kupujemo vse Liberty Bonds, ter jih plačujemo v gotovem denarju po dnevnem KURZU (njih vrednosti). Rojaki, katerim nemožejo priti osebno v naš grad, naj pošljejo svoje BONDS priporočenemu pismu (registrirnemu), ker na drug način mi nismo odgovorni v slučaju izgube po poštni ali drugi pošiljatelji. — Pošljite na naslov:

Mr. John Bahorich, 129 Bakkell Bldg., Pittsburgh, Pa.

John Žerovec.

ŽELI ODDATI V NAJEM.

Tri sobe kakim sanceem ali tudi ali družini po zelo zmerni ceni. Glasite se pri meni: Joseph Serf, 535 N. Wood St., Chicago, Ill.

Rojaki pozor!

Čenjenim rojakom se naznanja, da se je ustanovila družba THE AMERICAN AMUSEMENT & THEATRE CO., INC. z glavnico 100.000 z namenom, da nabavi več mogoče gledališč. Načrti so že izdelani kje se bo vzel 3 gledališča v letu 1919, od katerih se sedaj že lastuje dva in imamo dva pod arom. Za vse te stvari je pa potrebno veliko denarja. Družba sedaj nudi naprosi svoje deince po zelo nizki ceni \$1.00 vsaka. Dobiček je prečuden, da bi mogli doseči do 50% v letu 1919. Pišite po namučnejša pojasnila na naslov:—

Mr. John Bahorich, 129 Bakkell Bldg., Pittsburgh, Pa.

Ustnovljena 9. aprila
1904.

Incorp. 17. juni 1907
i det lille

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODESEK.

PREDSEDNIK: Vincenc Canjhar, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hraat, Box 140, Canonsburg, Pa.
TAJNIK: John Verderhar, 2768 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
TAJNIK BOLNIŠKEGA ODDJELA: Paul Berger, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago.
BLAGAJSNIK: Anton J. Terbovec, Box 1, Cicero, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Godina, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

FOROTNI ODESEK.

John Ambrosi, predsednik, Box 351, Canonsburg, Pa.
John Underwood, 406 Hwy St., Springfield, Ill.
Martin Zelesnikar, Box 276, Barberton, Ohio.
Joe Radisek, Box 432, Smithton, Pa.
Frank Semrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODESEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Pisterich, Box 426, Bridgeville, Pa.
Anton Radisek, Box 73, Wish Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kansas, za jugovzhod.
Leo Kuhar, Box 248, Gilbert, Minn., za severozahod.

Nadzorni odbor.

Matt Petrović, predsednik, 14815 Hale Ave., Collinwood, Ohio.
Johab Ambrosi, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
Joe Kalan, 8101 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Canjhar, John Ambrosi in Matt Petrović.

ZDRUŽITVENI ODBOR.

PREDSEDNIK: Frank Alek, 3134 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trčelj, Joe. Shish, Canonsburg, Pa.
Joske Oves, Mary Udovc.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. P. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zavertnik.

POZORI! — Vse donarje poljubitve in stvari, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jedrste odbora, naj se pošiljajo na naslov: John Verderhar, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse nadzorne bolniške podpore naj se pošiljajo Paul Bergerju, tajniku bolniškega oddelka v gl. uradu.

Vse pritiskne glode poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviću, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi pritiski na gl. porotni odesek se naj pošiljajo na naslov: John Ambrosi, Box 351, Canonsburg, Pa.

Vse pritiskne proti uredništvu glasila se naj pošiljajo predsedniku tiskovnega odbora Vincenc Canjharju.

Vsi dopisi in drugi spisi, nazznanila, oglaš, naročila in spisi vseh, kar je v zvezi s glasilom jedrste, naj se pošiljajo na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

NAZNANILO.

Združena društva v Dunlo, Pa. S. D. P. Z. štev. 11, S. S. P. Z. št. 70, S. N. P. J. štev. 174, Socijalistični klub in Slov. Izob. društvo "Vihar" bodo imela skupno slavnostno razsvetlo zastave na dan 30. maja, 1919. Torej uljudno prosim vsa ostala društva tukaj in bližnje okolice, ali nikar ne prirejajo velicelice ravno za ta dan.

Program bode pravočasno priobčen v listih. Kakor se sliši nam obeta veselilni odbor prirediti izvrstno bogati program, tako da bode lahko vsakdo zadovoljen, kdor se bo vdeležil tega slavnostnega dne naše zabave. Odbor.

KRASNO IZBRANO BLAGO.

Tavžentrole, lipov cvet, kamelice, lapuh, hvošč ali preslica, sladki janež in izvrstni krvni čaj, to je sedem raznih izvrstnih domačih zdravil in poučljiva knjiga "Mali domači zdravnik", vse skupaj za varovano potom pošte za \$2.40, po zavetju 10 centov več. Tekom dolge zime se taki pripomočki večkrat zelo potrebujejo; naročite jih sedaj, da jih boste imeli pri roki.

Za druga domača zdravila, kajti jaz jih imam v zalogi, pišite po bresplačni cenik.

MATH PEZDIR,
P. O. Box 772, City Hall Sta.,
New York, N. Y.

V ZAHAVALO

Vsem Jugoslovanom za vašo naklonjenost ob času mestnih volitev, ko sem kandidiral za mestnega blagajnika, če prav nisem bil izvoljen. Vendar ste mi primogli do velikega števila glasov, namreč 378.

Vsekakor se vam še nadalje priporočam, da mi boste še nadalje pripomogli, kar bode v vaši moči.

S poštovanjem vaš

LOVRA PAŠKVAN,
618 So. First Ave., Chisholm, Minn.

NOVOST! KRASNA URA SAMO \$8.85. NOVOST!

Ta slika kaže zadnje iznajdbe nove vrste oro, zelo prijazno in zanimivo narejena kakorste se niste videli niti slikali o njej prej.

Da bode približno vedeli kakšna je vam jo približno opišemo. Ta ura ima 6 kazalcev, ki kažejo: 1) ure, 2) minute in sekunde, 3) ime dneva v tednu, 4) datum v mesecu, 5) ime meseca, 6) lunina znamenja. Pokrova so trpežna in krasno izdelana. Kolesje je iz najboljšega angleškega jekla, pravilno urejena, ima prave kamne in je jamčena za 25 let. Te ure so med najboljšimi za držanje pravega časa in so zelo priljubljene za vsakega ki je odvisen od pravega časa. Z vsako uro pošljemo navodila kako je urediti to uro.

Kadar imate to uro potem sploh ne potrebujete kalendara, je pogled na to uro vam pove dan, mesec, kateri dan v mesecu in lunine znamenja, uro, minuto in sekunde časa. Te ure ne prodajajo v prodajalnih temveč se daje edino le pri nas. Ta ura je vredna najmanj \$20.00, ker pa želimo seznaniti občinstvo s to novo iznajdbo, jih bomo prodajali za kratko dobo po \$8.85. Vsakdo bi moral imeti eno teh ur za svoj življenjski spomin. Ura je popolnoma enaka kakor vam jo kaže ta slika in ako ne bi bili zadovoljni z njo, mi vam vrnemo denar. Hitro naročite eno predno bode cena povišana. Zastonj, ki izreže ta oglas in ga pošlje nam z naročilom doli pristoženo veržico, kravatno iglo in Fountain pero. Ne pošiljajte denarja v napred, pošljite nam samo 35c v poštinih znakih za pokritje poštne, vse drugo boste plačali potem, kadar vam prinese blago na dom. Bodite hitri in pišite še danes hi!

VARIETY SALES COMPANY,
Dept. 666, 3306 Crystal St., Chicago, Ill.

